

RETRIEVER

ATEKST.no

Utvalgte dokumenter

KLASSEKAMPEN Venstresidas dagsavis

Klimamirakler

Klassekampen 14.12.2007

Sigbjørn Grønås Sigbjorn.Gronas@gfi.uib.no

Har regjeringen stø kurs mot sine egne klimamål?

På Bali kjemper Norge og EU for at resten av verden skal slutte seg til målet om å dempe oppvarmingen til to grader fra den industrielle revolusjon til år 2100. Dette er prisverdig.

I dag er økningstakten i global temperatur større enn den som kan føre oss til målet. Videre øker utslippene av klimagasser enormt mye mer enn hva som kan tillates. Slik er klimasituasjonen kritisk: Svært mange mener det er umulig å nå et mål om en demping til to grader.

Nå gjelder det å ikke bli pessimistisk, men å tro på mirakler i klimapolitikken. Mitt håp er at vi skal redde klimaet på en slik måte at vi samtidig bidrar til velstandsutvikling i fattige land og bekjemper grådighetskulturen i eget land.

Klimapolitikken må først og fremst ha et godt etisk fundament. Dette fundamentet må resultere i en rettferdig klimapolitikk som både fattige og rike land kan slutte seg til. Forbundskansler Angela Merkel har allerede foreslått det eneste riktige etiske prinsipp: at alle mennesker på jorda har samme rettigheter og plikter med hensyn til klimautslipp. Vi vet ganske godt hvor store utslipp verden kan tåle år for år for å nå ulike dempingsmål for den globale oppvarmingen, slik som målet om to grader. Med andre ord vet vi hvor store utslipp - kvoter - verden til sammen kan tildele seg år for år. Det gjelder å sikre et rettferdig eierforhold til kvotene. Etter Merkel er bare følgende etisk forsvarlig: å dele kvotene likt på alle verdens land etter folketallet.

Selv om mange utviklingsland må bære tunge følger av en global oppvarming de ikke er ansvarlige for, vil de godta prinsippet om å dele kvotene likt. Også utviklingsland der økonomien øker raskt, slik som i Kina og India, vil slutte seg til en klimaavtale basert på et slikt rettferdig prinsipp. Fattige land ville få tildelt nok til å utvikle sin økonomi og ha kvoter til overs for salg. Rike land ville bli i enorm manko på kvoter og bli tvunget til å utvikle alternativ energi. Slik kan det bre seg et håp om positive sider ved den globale oppvarmingen. Med høye kvotepriser, som nødvendigvis blir en følge, vil teknologiutvikling av ren energi lønne seg. Kåre Willoch ville få de utslippspriser han ønsker seg i et marked som kan fungere.

Det er lett å demonstrere hvor store utslipp Norge ville få i et rettferdig kvotesystem. En kommer ikke utenom noen tall, men det hele er enkelt. Rapporten fra arbeidsgruppe 3 i FNs klimapanel anslår årlige totalutslipp fram til år 2100 som vil begrense den globale oppvarmingen til mellom 2,0 og 2,4 grader. Usikkerhet gir en viss variasjonsbredde for utslippene. La oss anta at det beste estimatet vil være i midten av variasjonsbredden.

Med en befolkningsøkning etter prognoser fra FN utgjør dette - etter mine enkle beregninger - utslipp på 4,1, 3,3 og 1,3 tonn CO₂-ekvivalenter per menneske på jorda per år for 2010, 2020 og 2050. For de samme årene blir Norges kvoter henholdsvis 19, 17 og 7 millioner tonn. Til sammenlikning er dagens utslipp 54 millioner tonn, ifølge Statistisk sentralbyrå. Det er verdt å merke seg at utslipp som skyldes internasjonal fly- og skipstrafikk, ennå ikke er med.

Med gasskraftverkene øker utslippene i Norge. En rimelig prognose er utslipp på 56 millioner tonn i 2010. Etter regjeringens klimamelding skal våre utslipp ned til cirka 48 millioner tonn i 2020 (skog ikke medregnet). I 2050 skal vi etter klimameldingen være klimanøytrale. Vi kan her anta at dette betyr at Norge da har utslipp i samsvar med en rettferdig kvote på 7 millioner tonn, og at vi kjøper kvoter i andre land for tilsvarende mengde.

For 2010 vil altså utslippene være 56 millioner tonn og den rettferdige kvoten 19 millioner. Tilsvarende tall for 2020 er utslipp på 48 millioner tonn og kvote på 17 millioner. Dette betyr at vi må kjøpe 37 millioner tonn kvoter i 2010 og 31 millioner i 2020. Til sammenlikning har klimameldingen som mål at vi skal bruke henholdsvis 10 og 13 millioner tonn i disse to årene på kvotekjøp og tiltak i utviklingsland.

Det er vanskelig å anslå *prisen* på kvoter i et rettferdig system. Men siden det tar det ondet ved roten, må det bli stor knapphet på kvoter. Setter vi 1000 kroner per tonn, blir utgiftene 37 og 31 milliarder i henholdsvis 2010 og 2020. For slike store summer kan vi alternativt utføre store klimakutt her til lands.

Kvotepreisen i dagens system blir mye mindre, men kanskje etter hvert 500 kroner per tonn. Med de antatte prisene vil et rettferdig kvotesystem for perioden 2010-2020 koste oss cirka 30 milliarder mer i kvotekjøp - *hvert år* - enn det regjeringen legger opp til. Jeg tillater meg å påstå at disse tallene demonstrerer at dagens klimapolitikk ikke på noen måte samsvarer med målet om demping av den globale oppvarmingen til to grader. Regjeringen kan bare være bekjent av ett utslippsmål: klimanøytralitet før 2050.

Mange vil hevde at det blir umulig å få rike land til å akseptere et rettferdig kvotesystem. Da må en spørre hva som er alternativet. Skal en lempe på målet for demping av oppvarmingen? Med godt kjennskap til det vitenskapelige grunnlaget for klimaendringer, vil jeg sterkt advare mot det. Risiko for mange alvorlige klimaendringer øker sterkt med økende oppvarming over to grader.

Slik vil større oppvarming bety langt større kostnader i framtiden for å tilpasse oss klimaendringene. Det er nok å henvise til klimapanelets rapport fra november og rapporten fra økonomen Nicholas Stern. Kan det være slik at rike land har mer rett til utslipp enn fattige land? Selvsagt ikke. Jeg mener det er håpløst å få igjennom internasjonale avtaler som ikke gir alle mennesker like store rettigheter og plikter med hensyn til utslipp.

Det er flott at norske myndigheter med miljøvernminister Erik Solheim i spissen kjemper for et mål om to grader. Er de også villige til å kjempe for en politikk som sikrer at vi når dette målet? Vil vi få oppleve mirakler i norsk klimapolitikk som bringer håp til de som tørster etter rettferdighet?

Sigbjørn Grønås er professor i meteorologi, Geofysisk institutt, Universitetet i Bergen

«Regjeringen kan bare være bekjent av ett utslippsmål: klimanøytralitet før 2050»

©Klassekampen